

ført, og fuldført nu og væsentligt paa det Grundlag, som den høitærede Indenrigsminister har givet deels ved Loven, deels ved den sig dertil sluttende Contract, saaledes som Lovens foreligger her for os, hvilket ingenlunde udelukker saadanne Modificationer, hvorom jeg har Haab, at der vil kunne tilveiebringes. Enighed mellem alle Vedkommende. Jeg er nemlig enig med en æret foregaaende Taler i, at Sagen maa betragtes som afgjort i sit Princip, som en almindelig Civilisationens Kjendsgjerning, og at det paa ingen Maade gaaer an at opstille den Forbring, at en Jernbane, som egentlig Entreprise, som industrielt Foretagende, skulde kunne betale sig. Jeg kan ikke nægte, at det, at en Jernbane betaler sig, er for mig et uvigseligt Kjendetegn paa, at der er Trang til en saadan, og at den vil gjøre sin hele fulde Nytte, men jeg troer ikke, at man kan opstille det som en ufravigelig Forbring, thi det er ganske vist, at det er et af de Foretagender, der medføre saa store materielle og aandelige Goder, at det vel er værd at bringe Offre derfor, naar disse Offre ikke ere større, end at Samfundet seer sig istand til at hde dem. Om Rentabiliteten har jeg rigtignok betydelige Tvivl. Ihen vil ved sine indre Producter kun kunne give ringe Bidrag dertil, og som Transit vil Banen der jo tage en stor Deel af sin Betydning i hele den store Deel af Aaret, hvori Færdslen fra Kjøbenhavn til Kiel, Flensborg, Aarhus og Aalborg gaaer ad Søveien, saa at det store Bidrag, som Kjøbenhavn og de skandinaviske Riger kunde hde til en saadan Jernbane, vil forholdsvis blive mindre, og hvad Island angaaer, er der ganske vist Omstændigheder, som med Hensyn til Jernbaneanlæg stille det ugunstigere end de fleste andre Steder, nemlig at det er en Halvø, hvorigjennem der ikke gaaer nogen almindelig europæisk Færdsel, som altsaa er henviist til egne Kræfter i saa Henseende, og at dernæst Halvøen i Midten for en stor Deel er temmelig ufrugtbar og lidet befolket, medens derimod den frugtbare og stærkt befolkede Deel er fuld af dybt indstaarne Fjorde, der føre til Kjøbstæderne og bære Transporten, saa at Samfærdselen med den øvrige Verden saaledes staaer aaben saavel for disse Kjøbstæ-

ders Udførsel som for de Producter, de have at indføre. Men desuagtet har jeg ikke Tvivl om, at vi vilde blive distancerede i hele den europæiske Culturudvikling, hvis vi ikke ogsaa i denne Henseende søgte at holde Skridt med andre Stater, og jeg kan forsaavidt slutte mig til, hvad der allerede er sagt, idet jeg dog mener, at vi maae være os vel bevidste, at her er Tale om at tjøbe et stort Gode med ikke ganske ringe Offre. Jeg troer ogsaa, at Tilbomsændighederne under visse Forhold kunne gjøre det meget betænkeligt nu at lægge Haand paa dette Værk; men foruden hvad den ærede næstforegaaende Taler bemærkede, hvortil jeg i saa Henseende kan slutte mig, er det for mig en meget stor Beroligelse, at selve Contracten i denne Henseende er affattet paa en, som det forekommer mig, fløgtig og hensigtsmæssig Maade, saa at i samme Dieblis og i samme Grad, som det for Danmark kan synes betænkeligt at anvende en stor Deel af sine Kræfter paa en saadan Fredens Gjerning, vil ogsaa den paagjældende Entrepreneur ved egen Fordeel og ved sin contractmæssige Stilling være kaldet til at dele Interesse og Duffe med den danske Regjering, saa at der i saa Henseende kan forudsættes at være sikret en fuldstændig Samstemning. Det maa endelig erindres, at vi allerede staae under en contractmæssig Forpligtelse i saa Henseende, og med Hensyn til den nærmeste Fremtid troer jeg, at den ældre Contracts Ophævelse og Tøstfættelsen af en ny snarere vil medføre en Vættelse end forøgede Byrder. Derimod kan jeg ikke med Hensyn til Retningen udtale mig med samme Bestemthed, som den næstforegaaende Taler. Det er ganske vist, at man kan aldrig vente at forene Alles Meninger om, hvad der med Hensyn til Vinieretningen er det Rette og Dnskelige; men jeg paastaer, at der er meget saa Gjenstaende, der have saa stort Krav paa en særdeles alvorlig Overveieelse, som netop dette Spørgsmaal, fordi det aabenbart er præjudicerende for alle kommende Tider, og et i saa Henseende begaaet Misgreb ikke blot kan forspilde en stor Deel af de Goder, man derved ønskede at opnaae, men heller ikke let i Fremtiden kan blive rettet; thi, at man skulde komme saavidt, at man skulde anlægge i ikke stor Afstand fra hinanden parallelle Baner, der skulde